

**Politechnika Łódzka**

Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska

**mgr inż. arch. Bartłomiej Jan Kożuchowski**

## **MODERNISTYCZNE DETERMINANTY W URBANISTYCE I ARCHITEKTURZE GDYNIA - LE HAVRE - TEL AVIV**

### **Streszczenie**

Modernizm jako styl, rozwijał się w Europie na początku XX wieku. Zakładał całkowite odejście od stylizacji i stylów historycznych. Architekturę modernistyczną odbiera się jako nowoczesną, ponieważ jest dostosowana do potrzeb jej użytkowników. Charakterystyczne cechy to proste, funkcjonalne wzornictwo, pozbawione dekoracji oraz geometryczne bryły z dużymi przeszkleniami.

Modernizm stał się globalnym kierunkiem artystycznym i architektonicznym, który wpłynął na rozwój wielu późniejszych stylów i prądów artystycznych na całym świecie. Cechą wyróżniającą miasta modernistyczne to przestrzeń, w której rozmieszczone są odseparowane od siebie elementy zabudowy. Przestrzeń w mieście przestała być elementem uzupełniającym, ale główną konstrukcją założenia. Siatka ulic i placów tworzy strukturę miast. Tkanką wypełniającą są budynki, które funkcjonują w niej jak osobno wstawione elementy – rzeźby w muzeum. Przestrzeń daje szansę na mocniejsze niż dotychczas zaistnienie pewnego rodzaju dominacji architektury. Jednocześnie pusta przestrzeń dzieli miasto na funkcjonalne części.

**Założenia i cel pracy.** Główne założenia pracy dotyczą analitycznego porównania trzech miast: Gdyni, Hawru i Tel Awiwu. Dysertacja jest porównaniem zastosowania postulatów Karty Ateńskiej, i w jaki sposób determinanty modernistyczne mogły być odpowiedzią na potrzeby nowego porządku na przełomie XIX i XX w.. Porównanie jest przeprowadzone w kontekście uwarunkowań środowiskowych, zmian politycznych, różnic społecznych oraz czynników ośrodków marynistycznych w trzech miastach. Praca oparta jest na analizie zebranych materiałów oraz badaniach własnych, ma charakter monograficzny. Skupia się na wątkach architektonicznych, urbanistycznych i powiązanych z nimi gospodarczo-społecznych i kulturowych, które na nie wpływają.

**Materiał i metody.** Praca oparta jest na analizie zebranych materiałów oraz obserwacjach i badaniach własnych, ma charakter monograficzny. Skupia się na wątkach architektonicznych, urbanistycznych i powiązanych z nimi gospodarczo-społecznych,

kulturowych i środowiskowych, które na nie wpływają. Przyjęta metoda pracy zakłada wykonanie dwóch głównych analiz trzech miast z różnych punktów widzenia i perspektyw.

### **Analiza I**

Analiza I obejmuje kompleksową prezentację efektów wprowadzenia modernistycznych idei, postulatów i strategii w procesy rozwojowe miast Gdyni, Hawru i Tel Awiwu, uwzględniając różnorodne aspekty tych transformacji.

### **Analiza II**

W analizie II, porównano trzy miasta w aspekcie uwarunkowań środowiskowych, społeczno - polityczny i gospodarczych. Wykazano podobieństwa i różnice, oraz jak wspomniane uwarunkowania wpłynęły na wdrażanie idei modernistycznych.

### **Wnioski**

Na podstawie dostępnych informacji oraz własnych obserwacji i refleksji, uważam, że Gdynię, Hawr i Tel Awiw połączyła podobna historia, która mnie zaintrygowała oraz skłoniła do pytań o pojęcia i kanony nowoczesnej architektury. Na podkreślenie zasługuje fakt, że fundamentalne hasła modernizmu po latach funkcjonowania każdej z tych trzech metropolii nadal są aktualne. Determinanty modernistyczne tych miast, które łączą trzy różne akweny morskie w podobny sposób ukształtowały rozwiązania urbanistyczne, ale miały swoje lokalne odkształcenia.

Modernizm minął, ale jego założenia trwają. Znaczący wpływ na kształtowanie porównywanych miast przejawia się w różnych dziedzinach życia w różny sposób, a pomimo wielu podobieństw każde z nich zachowało swój indywidualny charakter, tożsamość i niepowtarzalny klimat.